

اسلام دان فلسفه

(اوله عين، وهاب جلال)

فیلسوف اسلام ابو نصر الفارابی (950 م) بر فنادقه: «بهوا فلسفه اداله سوات علمو يع مبچاراكن تتنع عالم وجود بکیمان حقیقتن يع سپرئن».

ایمانوال کانه فیلسوف جرم (1804-1724) بر کات: «فلسفه اداله علمو فقتهوان يع مروفاکن ایبو سکل فقتهوان يع ترهیمدون ددالمن امفة فرسوالي یايتهم میتافیسیکا، اخلاق، اکام دان مائسی».

بریاکی رائله فنادقه فیلسوف مقنای تعریف فلسفه: جکالو دکمفوکن سلوره فنادقه مریک بولله دسیمفوکن سکیران، يع دریکن اوله دقتور حسب الله بکری دالم کتابن «سیستیماتیک فلسفه» یايت «علمو فلسفه ایاله علمو يع پلیدیکی سکل سوات دشن مندالم مقنای کتوهان، عالم سمستام دان مائسی سهفتک دافه چافی، عقل مائسی دان بکیمان سیکف مائسی ستله منجافی فقتهوان یايت».

اد' فون يع منجادی او بجیق کاجین فیلسوف منوره فمهایکن رغکش هاش ترلیکووغ دالم لیم میدان سهاج یايت:

1. لوچیکا (مطلق): عالم فیکران يع مبچاراكن بکیمان ما هو منچاری کبنارن.

2. ایستیتیکا اتو دالم فریهاس غرب دسبوہ الفلسفه الجمالیه: سوال يع مبچاراكن تتنع کابنداهن.

سقکھفون دالم سجارت فر کمباغن فلسفه اسلام دری سمنجق زمان الکندي (872 م) مباوا کزمان جمال الدین الافقانی دان محمد عبده دابد کدوا فوله این، ترداfe براف فر تناش فهم، فرو دان کونتراء مفمان دانتارا امام الفرازی (1111-1058 م) دغن ابن رشد (1126-1198 م) سهفتک کتاب امام الفرازی «تهافت الفلاسفة» کمدین دبنتو اوله ابن رشد دغن سبواه کتابن فول يع برنام «تهافت تهافت الفلسفه» نامون فد حقیقتن بیلا دسلیدیکی دغن سقسام پتاله بهوا بوکن «فلسفه» ایت يع منجادی فربنناهن تنافي چارا بر فلسفه اتو مقلوار کن ایدیا انتوق بر فلسفه ایتوله يع منجادی فربنچاشن دان فرتیکاین. تراوتام دالم فلسفه کتوهان اتو (الفلسفه الالهیه).

میمغ سوده ترکنل دکالفن اهل فقتهوان بهوا فرکتان فلسفه ایت اداله دامبل دری بهاس یونانی (کریک) ترسوسن دری دوا فرکتان یايت «نیلو» يع برارتی سوک اتو چنتا دان (صوفیا) يع برارتی حکمة بیلا دکابوشکن دوا فرکتان این مک لاھیرله کلیمه «فلسفه» يع مبری ارتی چنتا کند حکمة (علمو).

ولو فون فرکتان فلسفه ایت برارتی چنتا کند حکمة نامون دکالفن فیلسوف سندیری ماسیغ ۲ مبریکن فول تفسیران اتو دیفینیسی مفیکوہ فنادقه ۲ مربیک دانتاران:

فیلسوف یونانی فلاطو (348-427 سبلوم مسیحی) بر کات: «فلسفه اداله علمو فقتهوان يع بر مقصود منچافی کبنارن يع حقیقی».

3. ایتیکا (اخلاق): میدان فلسفه یغ مفکاجی تننت بردي نکرتی دان فراشي مانسی:
4. فولیتیک (سیاسه): میدان یغ مفهورایکن برکنان سوال نکارا دان مشارکة.

5. میتا فیسیکا اتو دالم بهاس عرب «ماوراء الطبیعه»: کاجین فاسفه تننت سوال ۲ یغ ترلتق دلوار عالم پات سامفام سوال کتوهان، روح دان لاعین ۲.

- ستله مرنوشی سودوه ۲ فمبچاران فلسفه، جسلله کف کیت بهوا یغ دبچاراکن اوله فیلسوف ند عمومن ایالله سوال کهیدوفن، کهیدوفن سبلوم ماتی دان کهیدوفن سودوه ماتی. فرتپان ۲ یغ بربنتوه، «افکه دی سپنر؟»م «دری مان اصلن؟» دان «هندق کمان فرگین؟» اداله سوالن ۲ یغ سنتیاس منجادی بواه فپلیدیقشن فیلسوف ۲. جوانن ۲ فرتپان ترسبوہ تیدق مونکین سلسی دان تا فرنه اکن سلسی سلما اوتق دان فیکران مریک ماسیه برجالن.

- حاصل کاجین دان فپلیدیقشن میریکیت کمدينش لاھیرله ببراف فهانم اتو مذهب دالم فلسفه یغ سلفسندبریکن بریاکی ۲ نام سمام مشیکوہ اکام، بشام تمفہ نام اتو بتنتو فیکران مریک، چنتوھن: ستاویزم نیو فلوتونیزم، سفریچوالیزم، اسلامیزم، کریستیانیزم دان برقوله ۲ لاکی.

- سبخمان یغ دتکسکن بهوا ددالم اسلام فلسفه ایت تیدقله دتننت هاش چارا برفلسفه ایتوله یغ هاروس دتیلیتی بنز سفای تیدق ترکلینچیر دری کارینن ۲ کایمانن.

- سبب اسلام سبائی اکام نظره، اکام یغ مليفوتوی حاجتن انتوق سلوره فرادابن مانسی لاھیر باطین، دنیا دان اخره، سکالی ۲ تیدقله ملارغ مانسی دری مشکوناکن فیکران. چک سسشورغ

ایت برفلسفه ارتین ای مسٹی برفیکر، برفیکر له ای سبیس ۲ تنافی هاروسه مغوبای باتسن، سبب برفیکر اداله داتارا الله ۲ ددالم هیدوف این انتوق منچاری کبارن دان ملیسیکن کولیتن؛ بهکن غن فیکرالله مانسی اکن داده مقلن «خالق» یأیت مها فنجیفتا عالم این:

چک سسشورغ ایت برفیکر دان برفلسفه، سهشک فیکران دان فلسفهن متربیتکن جوانن بهوا تیدق اد توھن، تیدق اد مها فنجننا دعاله این، سبائی دحاصلکن اوله کارل مارک، لینین دان کاون ۲، مک ایت بوکنه ساله فلسفه، تنافی اداله کسالهن فیکران مریک سندبری یغ تیدق تاهو برفلسفه، یغ فلسفه مریک هان سمات ۲ برسفه.

مشیکوہ تولیسن ۲ اهل ۲ فقتهوان اسلام بهوا امة باپق ایا ۲ القرآن یغ مفنجورکن سفای مانسی مشکوناکن عقل باکی مرنوشی عالم (برفلسفه)، داتارا ایا ۲ یغ ترمیم مشهور دجادیکن الاسن ایالله ایا.

«ان في خلق السموات والارض واختلاف الليل والنellar ليات لاولي الالباب الذين يذكرون الله فيما وقعوا على جنوبهم ويفكرؤن في خلق السموات والارض» ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب النار»

ارتین: سسکوھن ند کجادین لاغیة دان بومی، ند، فربیدان سیاغ دان مالم ایت منجادی تندا ۲ ککوسان الله باکی اورغ یغ برعقل، یأیت اورغ یغ مشیقاتی الله سماس برداری، دودقن دان برباریش، سرت میکرکن بگیمان کجادین لاغیة دان بومی، سمبیل برکات: يا توھن کامي! تیدقله اغکو جاذیکن این دغن سیا ۲، مها سوچی اغکو دان فلیهارالله کامي دری سیقا نراک.

ایة: «قل هل يستوي الدين يعلمون والذين

”العلم تعلقون“ ارتين: موک ۲ کامو اکن
مشکوناکن عقل:

”افلا تتفگرون“ ارتين: تیدکه کامو بر فیکر
”الاولی الاباب“ ارتين: باگی اورغ ۲ بیع
بر عقل:

”افلا تعلقون“ ارتين: تیدکه کامو بر عقل
سماد آیة ایت برايسی فشهارفن، اتو
بر بنتوق فرتپان، اتو بر چورق فنگاسن دان
فنتتووان، نامون سموان سفاکه مپوره اومه مائسی
سفای بر سدیا مشکوناکن عقل انتوق منچاری
کبهکیان دعالم این دان تو هن مقاتکرهکن عقل کند
مائسی اداله انتوق بر فیکر، بر بینجغ دان بر فلسفه
بتاب تیفگین هرگ عقل دالم کهیدوفن مائسی
دافته دا وکور دری حدیث الرسول صلی الله علیه
وسلم ”لا دین لمن عقل له“، تیدک بر اکام

لایلمون، انما يتذکر اولو الالباب، (سورة الزمر
ایة ۹).

ارتین: کناکنه! اداکه سام اورغ بیع مقتهموی
دشن اورغ بیع تیدک مقتهموی (بر علیمو فقہوان)
(جوابن تنتو تیدک)، هاش اورغ بیع منزیما فقاچران
سهاجله، اورغ بیع بر عقل.

ایة ”ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة
الحسنة وجادلهم بما هي احسن“ (سورة النحل
ایة ۲۵).

ارتین: اجلله مریک کجال الله دشن سچارا
حکمة (فلسفه) دان دشن فتنجوق ۲ بیع بایک، دان
بنتهله الاسن ۲ مریک دشن جالن بیع سبایک ۲ فول.“
فون ددالم القرآن باپق تردافتہ ایة ۲ بیع
داخیری دشن:

Orang Melayu Singapura terdesak hidup-nya!

Puncha-nya? — Bacha buku:

PERISTEWA-PERISTEWA SIASAH DI-TANAH MELAYU

OLEH: EDRUS.

Harga-nya \$3.00 — Pos 15 sen.

Qalam

356/8, GEYLANG ROAD,
SINGAPURA-14.

سیاف بیغ تیدق مفویای عقل

مائسی بیغ دسبوه «یومو سفیان» دال
بهاس لاتین، یائیت مخلوق بیغ برعقل دغن سندیرین
مننجو قکن بهوا سلاکی مریک ماسیه مفویای عقل
بیغ نورمل، مریک دئسا سفای منچورهکن حاصل
اوسمها عقل مریک کاره توجوان بیغ سوچی ددالم
کھیدوفن دعالم این.

دان دری دلیل ایاه القرآن داتس پتاله بهوا
اسلام تیدق منتعن فلسفه.

دادالم بهائین اسلام کاجین مثناي فلسفه
تربهاکی کف دوا بهائین:

فرتام: فلسفه دبیدغ شریعة (الفلسفه في
مجال الشرعیات) کدوا: فلسفه دبیدغ عقلیات
(الفلسفه في مجال العقلیات).

اد فون بیغ دمتصودکن فلسفه اسلام مثناي
شریعة ایاله فیچاران سوال بیغ برسکوتون
دغن علمو شریعة بیغ سوده ترکنل دکالش اومة
اسلام، یائیت تیک جنیس علمو: علمو توحید (علم
الكلام)، علمو اصول الفقه دان علمو تصوف:

علوم توحید ایاله علمو بیغ مشهورایکن
اعتقاد کایمان مسلم دالم سوال کتوهان،
کرسون، دان اوروسن فرکارا غایب تراسوکله
ملائكة، شرک، نراک، قضاء دان قدر.

علوم اصول الفقه ایاله مثناي اوروسن لاھیر
عبادت، معاملات، مناکحات دان جنایات، علمو
منتونکن حکوم سوات سمات حلل، حرام،
بیراف قاعده بیغ ترنتنو.

علوم تصوف ایاله علمو بیغ عباراکن سوال
کنواسن جیوا، هاتی دان فراسان ترهادف الله
دغن برفندوکن کف بیراف قاعده، سمات دغن
ریاضه (نمہ اوتف)، عزله (برسمادی) سامفمان.

البغدادي، حسين بن منصور **الحلّاج**، شيخ الأكبر
محب الدين ابن عربي دان حجة الإسلام الامام
الفرزالي.

بأيّهك دالم فلسفة اسلام مفناي شرعية اتو
عقلیه جك تردافه فرتیکاین فهم سیام فیلسوف
دان علماء اسلام، فرتیکاین ایت فد حقیقتن
تیدق لاعین اداله مروفان کما جوان اومة اسلام،
دارینا فیکران، اجتهاد دان کاجین مریک مفناي
علمو فقتهوان. فرسليسيهين ایت اداله حکمة دري
سبدا رسبول الله ملى الله عليه وسلم: «اختلاف
امتي رحمة» اوريش: فرسليسيهين اومنتكو (مفناي
فندافة فد مهامي علمو) اداله رحمة.

سقّهفون اد دانتارا اورنیالیس باره يغ
منوده بهوا "الفلسفة الاسلامية" اداله فلاکیات
(دجیدوق) دري فلسفة یونانی، سبب فيلستوف ۲
اسلام تراوتام سچق زمان فرمولاعن هان ملنجوتكن
بهوا فندافة يغ دحاصیلکن اوله سقراط،
ارسطاتالیس دان فلاطو، سهقک ابو نصیر الفارابی
مندافة کلارن "المعلم الثاني" سسوده مفکتیکن
ارسطاتالیس يغ مندافة کلارن "المعلم الاول" نامون ولو
بکیمان فون تودهن ایت سمات ۲ لیار تربیة دري
فراسأن ایری هاتی دان تنفا فپلیدیقئن يغ مندالم.
سوده تیدق اسیع لاكی بهوا فيلسوف اسلام
دزمان دھولو میمعع امة ماهیر تنتغ فلسفة دان
بیوگرافی فيلسوف یونانی، بهکن مریکاله اورغ يغ
مولاء سکالی مفنلکن فلسفة یونانی کفڈ دنیا باره
سهقک اورغ باره سندیری دافه مفنل فلسفهن.
این داکوئی سندیری اوله زوجر بیکون، فيلسوف
افگن سس (1561-1626).